

Bijlage 4 Verwerkersovereenkomst

De ondergetekenden:

1. De Provincie Noord-Holland, gevestigd Dreef 3 te Haarlem en kantoorhoudende te Houtplein 33, 2012 DE Haarlem (Postbus 3007, 2001 DA), op grond van het Besluit mandaat, volmacht en machtiging commissaris van de Koning Noord-Holland d.d. 5 december 2017, nr. 1016369/1016379 (PB 2017, 146), rechtsgeldig vertegenwoordigd door....., hierna te noemen: **Opdrachtgever**,

en

2. [volledige naam en rechtsvorm contractant], (statutair) gevestigd te, te dezen vertegenwoordigd door (en) [naam ondertekenaar], hierna te noemen: **Opdrachtnemer** (of Wederpartij in de zin van de ARBIT 2018),

hierna gezamenlijk te noemen: "**Partijen**";

OVERWEGENDE DAT:

- Opdrachtgever met Opdrachtnemer op [...datum...] een Overeenkomst / Opdracht met betrekking tot het uitvoeren van werkzaamheden/dienstverlening op het gebied van met kenmerk: (hierna te noemen: de "Overeenkomst") heeft gesloten, waaronder, indien deze van toepassing zijn verklaard, mede de Algemene Inkoopvoorwaarden of ARBIT 2018 zijn begrepen;
- in het kader van de uitvoering daarvan Persoonsgegevens in de zin van artikel 4, eerste lid, van de Algemene verordening gegevensbescherming (hierna te noemen de AVG) worden verwerkt;
- krachtens het bepaalde in artikel 4, zevende en achtste lid, van de AVG Opdrachtgever "Verwerkingsverantwoordelijke" is voor de Persoonsgegevens en Opdrachtnemer "Verwerker".
- Partijen in overeenstemming met de AVG in deze Verwerkersovereenkomst hun afspraken over het verwerken van de Persoonsgegevens door Opdrachtnemer als "Verwerker" wensen vast te leggen;
- de Verwerkersovereenkomst is aan te merken als een verwerkersovereenkomst in de zin van artikel 28, derde lid, van de AVG;

KOMEN OVEREEN:

1. Begrippen

De hierna en hiervoor in deze Verwerkersovereenkomst vermelde, met een hoofdletter geschreven begrippen, hebben de volgende betekenis:

- 1.1 Persoonsgegevens: alle informatie over een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon („de betrokkene”); als identificeerbaar wordt beschouwd een natuurlijke persoon die direct of indirect kan worden geïdentificeerd, met name aan de hand van een identicator zoals een naam, een identificatienummer, locatiegegevens, een online identicator of van een of meer elementen die kenmerkend zijn voor de fysieke, fysiologische, genetische, psychische, economische, culturele of sociale identiteit van die natuurlijke persoon;
- 1.2 Verwerking: een bewerking of een geheel van bewerkingen met betrekking tot persoonsgegevens of een geheel van persoonsgegevens, al dan niet uitgevoerd via geautomatiseerde procedés, zoals het verzamelen, vastleggen, ordenen, structureren, opslaan, bijwerken of wijzigen, opvragen, raadplegen, gebruiken, verstrekken door middel van doorzending, verspreiden of op andere wijze ter beschikking stellen, aligneren of combineren, afschermen, wissen of vernietigen van gegevens;
- 1.3 Overeenkomst: de Dienstverleningsovereenkomst (of Opdracht) tussen de Provincie Noord-Holland en [leverancier] van [datum] inzake de [onderwerp opdracht/overeenkomst];
- 1.4 Verwerkersovereenkomst: deze Overeenkomst inclusief overwegingen en bijbehorende Bijlagen;
- 1.5 Betrokkene: degene op wie een Persoonsgegeven betrekking heeft;
- 1.6 Functionaris voor de gegevensbescherming: de door Opdrachtgever benoemde functionaris als bedoeld in artikel 37 van de AVG;
- 1.7 AVG: Algemene Verordening Gegevensbescherming, nr. 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens.
- 1.8 Inbreuk: een inbreuk in verband met persoonsgegevens als bedoeld in artikel 4, lid 12 van de AVG;
- 1.9 ARBIT 2018: Algemene Rijksvoorwaarden bij ICT overeenkomsten 2018.
- 1.10 Algemene Inkoopvoorwaarden: de Algemene Inkoopvoorwaarden Provincies 2018 voor leveringen en diensten.

2. Totstandkoming, duur en einde van de Verwerkersovereenkomst

- 2.1 Deze Verwerkersovereenkomst treedt in werking op de datum waarop Partijen de Overeenkomst hebben ondertekend of de opdracht is aangevangen.
- 2.2 Deze Verwerkersovereenkomst zal van kracht zijn gedurende de looptijd van de Overeenkomst. Indien de Overeenkomst eindigt, eindigt deze Verwerkersovereenkomst van rechtswege.
- 2.3 Geen van beide Partijen kan deze Verwerkersovereenkomst tussentijds opzeggen.

3. Voorwerp van de Verwerkersovereenkomst

- 3.1 Opdrachtnemer verwerkt in opdracht van Opdrachtgever de in Bijlage 1 beschreven (bijzondere) Persoonsgegevens van Opdrachtgever. De verwerking heeft tot doel <hier het doel van de verwerking omschrijven>
- 3.2 Opdrachtnemer zal de Persoonsgegevens op behoorlijke en zorgvuldige wijze en in overeenstemming met de AVG en andere toepasselijke regelgeving betreffende de verwerking van Persoonsgegevens verwerken.
- 3.3 Opdrachtnemer verwerkt Persoonsgegevens slechts in opdracht van Opdrachtgever en volgt alle schriftelijke instructies van Opdrachtgever dienaangaande op, behoudens afwijkende wettelijke verplichtingen.
- 3.4 Opdrachtnemer heeft geen zeggenschap over het doel en de middelen voor de Verwerking van Persoonsgegevens. Voor zover niet anders is bepaald in deze Verwerkersovereenkomst, neemt Opdrachtnemer geen beslissingen over het gebruik van de gegevens, de verstrekking aan derden en de duur van de opslag van gegevens. De zeggenschap over de Persoonsgegevens verstrekt onder deze Verwerkersovereenkomst komt nimmer bij Opdrachtnemer te berusten.
- 3.5 Opdrachtnemer schakelt geen derden in zonder voorafgaande toestemming van Opdrachtgever. Opdrachtgever kan de toestemming om derden in te schakelen aan nadere voorwaarden binden. Opdrachtnemer verzekert in ieder geval dat de derde zich richt naar de schriftelijke instructies van Opdrachtgever, tot geheimhouding verplicht is en de nodige beveiligingsmaatregelen ten opzichte van de gegevensverwerking neemt. Alle relevante verplichtingen uit deze Verwerkersovereenkomst voor de bescherming en beveiliging van de persoonsgegevens worden overgenomen in de overeenkomst met de derde.
- 3.6 Het is Opdrachtnemer niet toegestaan Persoonsgegevens aan anderen dan Opdrachtgever te verstrekken, tenzij op schriftelijk verzoek van Opdrachtgever, of met diens schriftelijke toestemming. Opdrachtnemer is verplicht schriftelijk te bevestigen dat een verstrekking heeft plaatsgevonden, waarbij hij exact de verstrekte Persoonsgegevens, de Betrokkene(n), de ontvanger(s) en het moment van verstrekking dient te beschrijven.

- 3.7 Indien Opdrachtnemer op grond van een wettelijke verplichting gegevens dient te verstrekken, verifieert Opdrachtnemer de grondslag van het verzoek en de identiteit van de verzoeker en informeert hij onmiddellijk, zo mogelijk voorafgaand aan de verstrekking, Opdrachtgever ter zake.
- 3.8 Opdrachtnemer verleent Opdrachtgever volledige medewerking om binnen de wettelijke termijnen te voldoen aan de verplichtingen op grond van de AVG, meer in het bijzonder de rechten van betrokkenen, zoals, maar niet beperkt tot, een verzoek om inzage, verbetering, aanvulling, verwijdering of afscherming van Persoonsgegevens en het uitvoeren van een gehonoreerd aangetekend verzet.
- 3.9 Indien Opdrachtnemer (pogingen tot) een Inbreuk in verband met (een) Persoonsgegeven(s) signaleert, waaronder mede het optreden van een datalek wordt begrepen, zal hij Opdrachtgever hierover onmiddellijk informeren en alle bijstand verlenen aan Opdrachtgever die hij ter zake nodig acht voor het doen van een melding aan de Autoriteit Persoonsgegevens als bedoeld in artikel 33 van de AVG. Opdrachtnemer zal op eigen kosten alle benodigde maatregelen treffen om (verdere) schending van de AVG of andere regelgeving betreffende de verwerking van de Persoonsgegevens, te voorkomen of te beperken. In afwijking van het bepaalde in de Overeenkomst geldt onverminderd de verplichting van Opdrachtnemer om alle eventueel door Opdrachtgever geleden schade als gevolg van (pogingen tot) een Inbreuk te vergoeden.
- 3.10 Het informeren door Opdrachtnemer als bedoeld in het vorige lid van dit artikel betreft In ieder geval (maar niet beperkt tot) het verschaffen aan Opdrachtgever van alle informatie over:
- Wat de (vermeende) oorzaak is van de Inbreuk;
 - Wat het (vooralsnog) bekende en/of te verwachten gevolg is;
 - Wat de (voorgestelde) oplossing is;
 - En verder alle informatie die Opdrachtgever nodig acht.
- 3.11 Tevens verleent Opdrachtnemer aan Opdrachtgever volledige medewerking en bijstand aan het adequaat informeren van de betrokkenen als bedoeld in artikel 34 van de AVG..
- 3.12 Indien Opdrachtnemer de in dit artikel genoemde verplichting(en) niet tijdig nakomt, is Opdrachtnemer een boete verschuldigd, groot € 500,- per gebeurtenis zonder dat hiervoor een aanmaning of een voorafgaande verklaring nodig is. Deze boete is niet vatbaar voor verrekening en opschorting en laat het recht van Opdrachtgever op nakoming en schadevergoeding onverlet.
- 3.13 De Opdrachtnemer vrijwaart de Opdrachtgever voor alle boetes die de Opdrachtgever op grond van de AVG opgelegd mocht krijgen door de Autoriteit Persoonsgegevens ter zake van een opgetreden Inbreuk die valt onder de werking van deze Verwerkersovereenkomst. De Opdrachtnemer draagt zorg voor tijdige betaling dan wel voldoening van de boete aan Opdrachtgever. Voldoet Opdrachtnemer de boete niet tijdig dan zijn alle daaraan verbonden kosten voor rekening van de Opdrachtnemer.
- 3.14 In afwijking van het bepaalde in artikel xxx van de Overeenkomst of artikel

9 van de Algemene Inkoopvoorwaarden en in overeenstemming met artikel 26, lid 4, sub d. van de ARBIT 2018, geldt onverminderd de verplichting van Opdrachtnemer om alle door Opdrachtgever of Betrokkene(n) geleden schade te vergoeden die is ontstaan als gevolg van het niet, niet tijdig of onjuist uitvoeren van de verplichtingen die in het kader van de uitvoering van de Verwerkersovereenkomst rusten op Opdrachtnemer.

- 3.15 Opdrachtgever en Opdrachtnemer zorgen ervoor dat de Functionaris voor (de) gegevensbescherming naar behoren en tijdig wordt betrokken bij alle aangelegenheden die verband houden met de bescherming van Persoonsgegevens.
- 3.16 Opdrachtnemer zal bijstand verlenen aan de Opdrachtgever bij het uitvoeren van een gegevensbeschermingseffect beoordeling als bedoeld in de artikelen 35 en 36 van de AVG.

4. Van toepassing zijnde voorwaarden

Op deze Verwerkersovereenkomst zijn de bepalingen van de Overeenkomst van toepassing voor zover daarvan in deze Verwerkersovereenkomst niet wordt afgeweken.

5. Voortdurende verplichtingen

Na afloop van de Overeenkomst en de Verwerkersovereenkomst geldt dat de lopende verplichtingen van Opdrachtnemer in stand blijven, zoals, doch niet beperkt tot overdracht, signalering van ongeautoriseerde verwerkingen en geheimhouding, als ook nader bepaald in de artikelen 3.8, 3.9 en 9.4.

6. Teruggave persoonsgegevens

Na afloop van de Overeenkomst en de Verwerkersovereenkomst dienen alle Persoonsgegevens, kopieën en bewerkingen daarvan, alsmede alle gegevensdragers waarop de Persoonsgegevens, kopieën of bewerkingen daarvan zijn of zullen worden vastgelegd, onmiddellijk op eerste verzoek van Opdrachtgever te worden geretourneerd c.q. verstrekt aan Opdrachtgever (of een door Opdrachtgever aan te wijzen derde), dan wel te worden vernietigd, een en ander naar keuze van Opdrachtgever.

Op het moment dat deze Verwerkersovereenkomst eindigt, zal Opdrachtnemer bovendien al zijn medewerking verlenen ter zake van de overdracht van de werkzaamheden inzake de verwerking van de Persoonsgegevens aan Opdrachtgever of een opvolgende Opdrachtnemer en wel op zo een wijze dat vanaf het moment dat de overdracht plaatsvindt de continuïteit van de dienstverlening maximaal gewaarborgd blijft, althans niet door handelen of nalaten van Opdrachtnemer wordt belemmerd.

De kosten gemoeid met deze inspanningen van Opdrachtnemer, komen voor rekening van Opdrachtgever voor zover deze kosten niet inbegrepen zijn in de overeengekomen prijzen en vergoedingen van Opdrachtnemer voortvloeiende uit de uitvoering van de Overeenkomst.

7. Intellectuele eigendomsrechten

Alle (intellectuele) eigendomsrechten - daaronder begrepen auteursrechten en databankenrechten - op de verzameling van Persoonsgegevens, kopieën of bewerkingen daarvan, blijven te allen tijde berusten bij Opdrachtgever of haar licentiegever(s).

8. Beveiliging

- 8.1 Opdrachtnemer zal de technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen implementeren zoals beschreven in Bijlage 2. Deze maatregelen zullen, met inachtneming van de stand der techniek en de kosten gemoeid met de implementatie en de uitvoering van de maatregelen, een passend beschermingsniveau verzekeren, zulks met inachtneming van de risico's die het verwerken van de Persoonsgegevens, en de aard daarvan, meebrengen.
- 8.2 Opdrachtnemer rapporteert periodiek met een frequentie van eenmaal per jaar, uiterlijk op 31 december aan Opdrachtgever over de door Opdrachtnemer genomen maatregelen aangaande de getroffen technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen en eventuele aandachtspunten daarin.
- 8.3 Opdrachtnemer verwerkt geen Persoonsgegevens buiten een land van de Europese Unie, tenzij hij daarvoor uitdrukkelijk schriftelijk toestemming heeft verkregen van Opdrachtgever.

9. Geheimhouding

- 9.1 Opdrachtnemer is gehouden tot geheimhouding van alle Persoonsgegevens en informatie die zij als uitvloeisel van deze Verwerkersovereenkomst verwerkt, behoudens in zoverre die gegevens of informatie klaarblijkelijk geen geheim of vertrouwelijk karakter hebben, dan wel reeds algemeen bekend zijn.
- 9.2 Opdrachtnemer waarborgt dat de door hem gemachtigde personen (werknemers en andere ondergeschikten) tot het verwerken van de Persoonsgegevens zich ertoe hebben verbonden alle vertrouwelijkheid ter zake van deze Persoonsgegevens in acht te nemen. Opdrachtnemer staat er jegens Opdrachtgever voor in dat bedoelde bedingen door de betrokken personen zullen worden nageleefd.
- 9.3 Indien en voor zover Opdrachtgever daarom uitdrukkelijk schriftelijk verzoekt, zal Opdrachtnemer ten aanzien van de daarbij aangeduide gegevens of informatie bijzondere maatregelen treffen met het oog op de geheimhouding daarvan, welke maatregelen onder meer kunnen inhouden de vernietiging van betrokken gegevens of informatie zodra de noodzaak voor Opdrachtnemer om daarvan nog langer kennis te nemen, is komen te vervallen.
- 9.4 Na afloop van de Overeenkomst en deze Verwerkersovereenkomst blijft dit

artikel 9 en de hierin besproken geheimhouding gedurende een periode van vijf jaren van kracht.

10. Controle

- 10.1 Opdrachtgever kan de verwerkingen en de naleving van de overeengekomen technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen van Opdrachtnemer, dan wel die van door Opdrachtnemer ingeschakelde derden, op elk door haar gewenst moment (laten) controleren. De Opdrachtgever heeft het recht daartoe een audit uit te voeren ten behoeve van de werking van de Verwerkersovereenkomst.
- 10.2 Opdrachtnemer zal Opdrachtgever alle informatie ter beschikking stellen die nodig is om door middel van een audit aan te tonen dat de Verwerkersovereenkomst wordt nagekomen. Opdrachtnemer zal Opdrachtgever onmiddellijk in kennis stellen indien naar zijn mening een instructie een inbreuk oplevert met de AVG en/of andere wet- en regelgeving.
- 10.3 Opdrachtnemer zal alle redelijkerwijs benodigde medewerking verlenen aan de controle en er voor zorg dragen ook de door hem ingeschakelde derden hiertoe de redelijkerwijs benodigde medewerking zullen verlenen.
- 10.4 Het uitvoeren van een controle zal niet tot een vertraging van de door Opdrachtnemer in het kader van de Overeenkomst en deze Verwerkersovereenkomst te verrichten werkzaamheden mogen leiden. Indien dat onverhoopt toch het geval is, zullen Partijen in overleg treden teneinde daarvoor zo snel mogelijk een oplossing te vinden.
- 10.5 Iedere partij zal haar eigen kosten dragen verbonden aan de controle zoals bedoeld in Artikel 10.1. In afwijking hiervan geldt dat Opdrachtnemer kosten van een dergelijke controle aan de zijde van Opdrachtgever zal dragen indien uit de controle blijkt dat Opdrachtnemer is tekortgeschoten in de nakoming van zijn verplichting(en) uit deze Verwerkersovereenkomst en/of de Overeenkomst.
- 10.6 Opdrachtnemer voert de door Opdrachtgever aangegeven aanbevelingen ter verbetering uit binnen de daartoe door Opdrachtgever te bepalen termijn.

11. Slotbepalingen

- 11.1 Afwijkingen van deze Verwerkersovereenkomst zijn slechts bindend voor zover zij uitdrukkelijk tussen Partijen schriftelijk zijn overeengekomen.
- 11.2 Algemene leveringsvoorwaarden dan wel andere algemene of bijzondere voorwaarden van Opdrachtnemer zijn niet van toepassing op deze Verwerkersovereenkomst en worden door Opdrachtgever uitdrukkelijk van de hand gewezen.
- 11.3 Deze Verwerkersovereenkomst vormt een aanvulling op de Overeenkomst en ARBIT 2018. Bij de tegenspraak tussen bepalingen uit deze

Verwerkersovereenkomst en de Overeenkomst prevaleren de bepalingen uit deze Verwerkersovereenkomst.

Aldus overeengekomen en in tweevoud ondertekend op [datum] te Haarlem,

Provincie Noord-Holland

[naam Opdrachtnemer]

Commissaris van de Koning
in de provincie Noord-Holland,
namens deze,

[naam/functie]

[naam/functie]

Bijlagen: 2

Bijlage 1. De Verwerking van Persoonsgegevens

[Nader in te vullen (eventueel onder verwijzing naar de Overeenkomst) met:

- naam van de Verwerking;
- om welke Persoonsgegevens van welke betrokkenen het gaat;
- de activiteiten in het kader waarvan Persoonsgegevens worden verwerkt,;
- een compleet overzicht van de opgedragen verwerkingen: verzamelen, vastleggen, ordenen, bewaren, bijwerken, wijzigen, opvragen, raadplegen, gebruiken, verstrekken door middel van doorzending, verspreiding of enige andere vorm van terbeschikkingstelling, samenbrengen, met elkaar in verband brengen, alsmede het afschermen, uitwissen of vernietigen van gegevens (conform artikel 4, lid 2, AVG)

Bijlage 2. Passende technische en organisatorische maatregelen

Geef aan hoe passende maatregelen zijn geselecteerd en hoe wordt gewaarborgd dat deze werken en effectief zijn. Afhankelijk van de te verwerken klasse en de risicobeoordeling door de verantwoordelijke én bewerker kan er gekozen worden uit (*In volgorde van toenemende zekerheid*):

- Inspanningsverplichting opgenomen in de overeenkomst om 'veilig te werken' (eventueel volgens een beveiligingsnorm zoals ISO27001);
- Verklaring van de directie van de Bewerker conform een norm of een vastgestelde set maatregelen te werken;
- Eigen audit (uit te voeren door de verantwoordelijke of een collega/klant) om de beveiliging bij de Bewerker te toetsen;
- Een verklaring van een vertrouwde derde (Third Party Memorandum) dat er conform een geaccepteerde norm of een vastgestelde set maatregelen wordt gewerkt.
 - o Maak duidelijk hoe de set van maatregelen aansluit bij de beoogde verwerking;
- Een certificaat uitgegeven onder de Raad van Accreditatie over de wijze van werken (meestal op basis van ISO27001).
 - o De Statement of Applicability moet beschikbaar worden gesteld.
 - o Het moet duidelijk worden of de te verwerken gegevens/activiteiten ook integraal onder de werking ('Scope-statement') van het certificaat vallen;
- Een 'Assurance' rapport dat verklaart de werking van de gekozen maatregelen (meestal over een periode van ½ jaar) te hebben geverifieerd (een SAS70-2, een ISAE3402 of een SOC-2 rapport); hierbij is het van belang de maatregelen set te beoordelen en de aansluiting op de eigen risicoanalyse te beoordelen.
 - o SAS70-2 / ISAE3402 zijn rapporten van een auditor die de bewering van de auditee (dat hij een benoemde set van maatregelen neemt) heeft gecontroleerd (over een periode van maanden). De auditor geeft precies aan welke maatregelen hij heeft geverifieerd en verklaart overkoepelend dat de bewering een getrouw beeld geeft van de werkelijkheid. De bewering 'assertion' van de 'auditee' moet over een acceptabele set van maatregelen gaan, zoals de ISO27002, dus de eigenaar (of gemandateerde) moet het rapport ook écht lezen.
 - o De SOC2 geeft minder vrijheid in de te kiezen maatregelen set, dwingt een set af en biedt dus meer gemak en vertrouwen. Verder vergelijkbaar met de ISAE3402.